

Georg Bruun: Kolding før 1700.

Forhenværende Rektor Georg Bruun har paa V. Schæffers Forlag, Kolding, udgivet en Bog om Kolding før Aar 1700; Forfatteren kalder den »en Hjemstavnsbog« og vil vel dermed sige, at han har bestræbt sig for at gøre Fremstillingen saa »folkelig«, at den kan blive Allemands Læsning, hvilket da ogsaa er lykkedes. Bogen, der er udgivet af »Det historisk-antikvariske Selskab for Kolding og Omegn«, er til-egnet Mindet om Koldings Historiker, Redaktør P. Eliassen. I Fylde naar den selvfølgelig ikke op paa Siden af Eliassens store Værk »Kolding fra Middelalder til Nutid«, men der er siden Eliassens Bog udkom 1910 foretaget talrige Jordbundsundersøgelser i og ved Kolding, og disse har bevirket, at Byens Udvikling fra Oldtid til Middelalderens Slutning kommer til at forme sig ikke saa lidt afvigende fra Eliassens Skildring.

Medens Rektor Bruuns Bog kun i mindre Grad beskæftiger sig med Koldinghus' Historie, findes der fyldige Bidrag til Raadhusets og Latinskolens Historie, og dernæst bringer den Biografier af to af de Mænd, der indenfor det givne Tidsrum har haft størst Betydning for Byens Udvikling, nemlig Lensmanden Caspar Markdaner (1533—1618) og Borgmester og Tolder Søren Kjær (ca. 1518—1582).

De foran omtalte Jordbundsundersøgelser viser, at

det Terræn, hvor Kolding nu ligger, oprindelig har bestaaet af fem Banker, adskilt ved Smaasøer og Sumpe, men ved Udskylning af Skrænterne, Aflejring af Fyld m. v. er de oprindelige Lavninger i Løbet af Aarhundreder blevet udjævnet og højnet, saa de efterhaanden blev anvendelige til Bebyggelse, et Resultat, der dog først naaedes et godt Stykke hen i Middelalderen.

Som saa mange andre af vore Købstæder har Kolding haft en stærkt vekslende Skæbne; i Købstædernes Blomstringstid ved Aar 1600 antages Byen at have haft ca. 2500 Indbyggere; efter de tre fjendtlige Indfald i det 17. Aarh. var Tallet 1672 gaaet ned til 1094, og en Snes Aar senere var det kun 995, saa steg det paany langsomt og naaede ved Aar 1800 op til ca. 1400.

Bogen bringer nogle Billeder samt to Terrænkort; af Hensyn til ikke stedkendte Læsere vilde det have været ønskeligt, om der paa Kortene havde været indlagt nogle flere Stednavne, og ligeledes maa det beklages, at der ikke i Bogen er Register over de mange Personnavne, som nævnes i Teksten. Side 96 omtales Bytinget med Byfogeden som Retsleder og Raadstueretten, »i hvilken Raadet dømte sammen med Byfogeden«. Denne Karakteristik af Raadstuerettens Sammensætning er næppe holdbar. Raadstueretten bestod i de jyske og fynske Købstæder af Magistraten: Borgmestre og Raadmænd, og deltog Byfogeden i en Domsafsigelse her, skyldes det sikkert særlige Forhold, f. Eks. at Byfogeden tillige var Raadmand, hvilket der kendes flere Eksempler paa.

C. K.